

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš-
ne delje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 172.

V Ljubljani, v ponedeljek 30. julija 1900.

Letnik XXVIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. avgustom se pričinja nova na-
ročba, na katero uljudno vabimo p. n.
občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v
upravnistvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na
mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naroč-
nine se ne ozira.

Upravnistvo „Slovenca“.

„Inteligenci“ v premislek.

Zdi se, da je v zadnjem času v ured-
nistvu »Slov. Naroda« zavladal popolnoma
delirium tremens. To, kar sedaj prorokujejo
iz Narodne tiskarne, je naravnost blazno in
dokazuje le, da so čitatelji tega lista ali
tako neumni, da ničesar ne vedo, ali tako
zlobni, da jim je vse prav, kar služi boju
proti cerkvi, naj bo res ali ne. Ker naši
ljudje »Naroda« ne bero, hočemo jim tu po-
dati zopet cvet, ki je vzrasel na vrtu na-
rodne inteligence — da si ga ogledajo in to
»inteligenco« sami presodijo po njeni pi-
sariji.

Ti ljudje prihajajo vedno s trditvijo, da
je bila protestantska propaganda v šest-
najstem veku »mlado narodno gibanje« in
da je katoliška cerkev storila »hudodelstvo«,
ko je ljudstvo pridobila zopet za pravo vero.
Protestantstvo jim pomeni »najlepšo dobo«
v zgodovini Slovenstva. Katoliški cerkvi oči-
tajo »zverinsko krutost«! Katoliško vero
imenujejo »farovsko verigo« in se bahajo:

»Pa smo jo mi že tako prežagali in poško-
dovali, da mora pasti in naj tudi zbesni vse,
kar je klerikalno.«

Nato žvečijo ostudno laž, da so »kle-
rikalci celih tristo let drli in molzli naš na-
rod, ali storili ničesar zanj.« Duhovniki so
po »Narodovi« sodbi narodnost zatirali. Po-
svetna inteligenca je baje vzbudila narodnost,
»klerikalci« so pa po »Narodovem« kleve-
tanju »maroderji in bojne hijene, ki se po
končani bitki utihotapijo na bojišče, da mr-
ličem in ranjencem žepe prazniijo!« »Narod«
z obhujevanja vredno predznostjo laže, da
ni »klerikalnega pesnika, pisatelja, umetnika
ali znanstvenika, ki bi bil narodu podaril
kako dobro delo!« »Kulture« katoličani po
»Narodovi« pisavi nimajo nobene. Kolika
propalost vlada v urednistvu »Narodovem«,
naj čitatelji presodijo iz besed, ki se jih pre-
drzne ta list napisati: »Duhovniki imajo vsak
dan po 24 ur prostega časa, a kako malo jih
je, ki sploh kaj koristnega delajo! Večinoma
samo popivajo in kvartajo, se zabavajo s
prijateljicami in zalezujejo hranilnične knji-
žice!« »Sterilni so, kakor kraška tla!« Du-
hovščina je »mrčes, ki razjeda narodovo
telo!« Katoliški duhovnik je »črni valpet
laških gospodarjev v Rimu«.

Ali naj take laži zavračamo z dejstvi?
Ni treba! Poglejte v Glaserjevo slovstveno
zgodovino! Ali ne upije na glas vsaka stran,
da je ravno duhovnik bil vedno poglavitna
podpora slovstva in umetnosti! Preglejte
vrsto vseh naših društev in videli boste, da
povsod, kjer se more ljudstvu kaj koristiti
iz besedo in dejanjem, z organizacijo in po-
ukom, z deli gospodarstva in krščanskega
ustniljenja, stoji vedno v prvi vrsti duhov-
nik, žrtvuje čas in denar, da, še celo takim
ne odreka svoje pomoči, ki potem kot ne-
hvaležni izdajalci v zahvalo bijejo njega in
slovensko ljudstvo.

Zavezniki barona Schwegla imajo pač
najmanj pravice, »klerikalcem« kaj očitati.
Kje bi bili vsi naši kulturni zavodi, od
družbe sv. Mohorja do zadnje vaške poso-
jilnice, od Slovenske Matice do onih čital-
nic, v katerih se sedaj šopirijo liberalni re-

kruti, ako ne bi bil ravno zaničevani »kle-
rikalec« kot prvi pijonir omike, ko ni bilo
videti nikjer narodnega uradnika, trgovca in
advokata, z neumornim trudom preganjan
in zasmehovan, polagal temelja slovenski
omiki!

Ni ga slovenskega izobraženca, ki bi
tega ne vedel!

Zato pa upravičeno vprašujemo: Kako
morejo možje, ki imajo količkaj poštenosti
se v sebi, še slediti stranki »Slovenskega
Naroda«, katera je kompromitirala svoj na-
rodni program z javno zvezo z nemšku-
tarsko liberalno stranko? Kako morejo inte-
ligentni možje hoditi za listom, ki inteli-
genco dan na dan kompromitira s cigansko
umazanimi članki? Ali moremo spoštovati
ljudi, ki se ne sramujejo javno podpirati one
klike, ki dan na dan gromadi take laži, ka-
koršne smo ravnokar navedli?

Kako sramotno in protinarodno je to
delovanje, razvidi se najbolje iz tega, da je
glasilo najbolj zagriženih Nemcev, »Gra-
zer Tagblatt«, psoske »Slov. Naroda«
ponatisnilo, da jih hvali, razširja in jim
pritrjuje, dobro vedo, da je to delovanje v
pogubo Slovenstvu in v pomoč ve-
likonomški ideji, kateri bodo pa-
dli kot Dežmani dvajsetega sto-
letja v naročje možje, ki sedaj z
nemškutarsko - liberalno zvezo
kopljejo grob slovenskemu ljud-
stvu.

Ali se sme to imenovati slovenska »in-
teligenca«?

To so izdajalci in grobokopi, ne pa in-
teligenca.

Mi pa gremo svojo pot, naj se lomi in
krši vse okoli nas! Slovenska inteligenca naj
pa primerja naše požrtvovalno pozitivno delo
s sramotnim razdiranjem liberalne klike —
in naj razsodi, kje je nje mesto!

Mažari v hrvatskem Primorju.

XXXV.

Mažari so presrečni, da jih je obiskala
v reški luki angleška eskadra. Z neko za-

vidnostjo pa tudi s strahom so gledali na
Trst, če ne posetijo tudi njih, da se jim
pokažejo kot samostalna mažarska država s
svojim lastnim brodom v mažarske luki
in na mažarskem morju. Ko se je za stalno
zvedelo, da pride en oddelek angleškega
brodovja tudi v reško luko, so bile vse ma-
žarske oblasti po koncu, na čelu njim se-
veda reški guverner grof Ladislav Szapary.

Trobilo se je po vseh mažarskih časo-
pisih, koliko odlikovanje je izkazano s tem
obiskom mažarske državi in mažarskemu
narodu. Poskrbelo se je seveda od mažarske
strani, da se angleškemu mornarjem predstavi
vse, kar bodo videli, v mažarske luki. Mora
se priznati, da zna sedanji reški guverner
zares dobro zastopati mažarski šovinizem,
in da se pri tem ne plaši stroškov. Tako je
v svojem oglasu za program svečanosti
uvrstil proti postavni izraz ogersko Primorje,
kakršnega ne pozna doslej še noben zakon,
ravno tako se je pri vseh izjavah, pozdravih
in zdravicah ogibal hrvatskega imena, samo
da Angleži ne bi čuli tega imena. In vendar
je omenil angleški admiral v svoji zdravici,
da na Ogorskem živi več narodnosti, kar
Mažarom gotovo ni bilo po volji, ali jih je
tembolj razveselilo, ko je le ta imenoval
Angleže in Mažare kot dva najstarejša ustavna
naroda v Evropi.

To je njim seveda laskalo, a še bolj
ko je omenil pobratimstva med obema na-
rodoma. Vse to veselje Mažarom privoščimo,
ali tudi odločno odbijamo vse one izjave, s
katerimi so Mažari proglasili Reko, reško
luko, hrvatsko Primorje in hrvatsko morje,
za mažarsko posestvo. O tem piše tudi prav
odločno zagrebški »Obzor«. V zdravicah se
je z ene in druge strani govorilo o mažar-
skem morju, o mažarskem zemljišču, o ma-
žarskem ali ogerskem Primorju itd. Dokler
so v zdravicah eden drugemu kadili . . .
vse to poslušamo z nekim posmehom; a ko
hrvatsko zemljišče imenuje mažarsko, ko se
mažarsko zove naše hrvatsko morje, ko se
hrvatsko Primorje nazivlje mažarsko: tedaj
se mora naša duša presenetiti, tedaj se ču-
timo razžaljene v svojem hrvatskem patrio-

LISTEK.

V kupéju.

Spisal I. G.

Vzdub je bil težak in zaduhel, poln
vročega prahu, ki je legal neznosno na prsa.
Zastor je frlotal pred oknom, a sapa, ki je
prihajala v kupé, je bila suha in žgoča.
Zdelo se mi je, kakor da mi je legla na
obraz trda skorja; na licih me je skelelo in
pred očmi je vstajala bleščeča megla. Ni se
mi več ljubilo, da bi si brisal znojne kaplje
s čela; polastila se me je lena utrujenost,
a očij nisem mogel zatisniti in zadremati
še manj.

Zunaj se je širila daleč naokoli zaspana,
žalostna krajina. Precej visoki, valoviti holmi,
pokriti s kamenjem in opaljeni od solnca.
Kamenje . . . kamenje, samo sivo, golo ka-
menje . . . Tu pa tam ob parobku nizko,
prašno grmičevje, ali globoko v kotlini par
njiv za kamenito ograjo. Po beli, ozki cesti
je stajal časih kmet, — velike, sključene
postave, z rjavim kratkim jopičem in ozkimi
hlačami do kolen; del je roko nad čelo,
ozrl se za vlakom in stopal dalje s težkimi,
nejednakomernimi koraki. Prikazalo se je za
ovinkom kup poslopij, podobnih ječam;
rdeče strehe in na redko vdolbena, majhna

okna; zdaj pa zdaj je pogledal skozi katero
koščen, zamišljen obraz z velikimi očmi in
stisnjenimi ustnicami.

Na klopi nasproti mene je ležal suh
starec z obritim obrazom in rjavimi, košče-
nimi rokami. Na prsih je bila srjeca razga-
ljena, da se je videla splahnela koža, podobna
ormenelemu pergamentu. Dihal je težko in
naporno in skozi odprta, razpokana ustna je
prihajal hropeč glas. Ni se zganil ves čas,
samo časih je odprl za trenotek oči ter po-
gledal leno in temno okrog sebe.

Vlak je zažvižgal z dolgim, zategnjenim
zvokom; stali smo pred postajo sv. Vincen-
cija. Sivo, kamenito poslopje je ležalo ob
tiru mrtvo in dolgočasno, na obeh straneh
pa je dremalo par nizkih, zaprašenih dreves.

Vrata našega kupéja so se odprla in
vstopila je ženska z otrokom v naročju; za
njo pa je pricapljal majhen, debeluhast člo-
vek z nenavadno potnim, kakor z vročo
mastjo politim obrazom in mežikajočimi, do-
brovoljnimi očmi.

»Hé, Matičevka . . . hé . . . Kako gle-
date . . . zdi se, da me niti ne poznate
več . . . Zakaj me niste posetili . . . Moj
Bog, srečamo se šele na kolodvoru . . .«

Ženska se je obrnila k njemu in prisi-
ljen, odtujen smehljal se je prikazal za hip
na njenih ustnih. Njen obraz je bil lep, ne-

koliko zagorel, a lica so že plahnela in pod
ustnicami in na čelu so se začele prikazo-
vati gube; v temnih vlažnih očeh je ležal
udan, skoro fatalističen izraz, poln tihega,
bolestnega miru. Izra rdeče rute, ki se je
vila malomarno krog njene glave, sulji so se
svetli, črni lasje, roké pa so bile izvanredno
fine in bele. Otrok v njenem naročju je bil
tesno zavit v belo platno, celo obrazek je
bil zagrnjen. Zdelo se je, da spi.

»Nisem imela časa; mudi se mi domú.«

Ozrl se je vanjo z začudenim pogle-
dom; njen glas se mu je zdel preglobok,
neznani, kakor bi prihajal od neke iz da-
ljava. Začutil je hipoma neko čudno vzne-
mirjenost, ki si je ni vedel razlagati.

»In z otrokom . . . ali ste kaj opravili?
Kako je?«

»Dobro je zdaj . . . zdaj je vse
dobro . . .«

»E . . . é!«

Stresel je z glavo, kakor da je čul nekaj
neverjetnega, nerazumljivega. Ona pa je
molčala, samo ustnice so ji pričela komaj
vidno drhteti in pogledala je v stran skozi
okno.

»Da, če je vse dobro . . . A kaj je
rekel, kakšna zdravila je zapisal?«

»Nič ni zapisal . . . Pridem k njemu,
in on pogleda — zmaje z glavo in ne reče

nič . . . No, tako je . . . In potem, — pri
Račevki . . . no, to je zdaj minilo, — vse
je minilo . . .«

Njen glas je postal hreščeč in oči so
se še bolj razširile. On je umolknil in se
naslonil v svoj kot, ona pa je pritisnila
otroka še tesneje k prsim. Kolesa so ropo-
tala in vlak je hitel dalje po zapuščeni kra-
jini. Solnce je stalo na nebu suho in raz-
beljeno in vročina je postajala še neznos-
nejša. Matičevkin spremljevalec je hropel ter
si brisal obraz z višnjevim robcem.

»Oh Bog, kaj poreče Vaš mož . . .
ubogi Ante! . . . A naposled, — zdravniki
ne vedo ničesar . . . obrne se lahko še vse
na boljše . . . Posebno ta doktor, — čemu
sploh ste šli k njemu? Pravijo, da je ne-
veden človek . . . Da, jaz Vam rečem, Ma-
tičevka, vse bo še dobro . . .«

Ozrla se je vanj z velikim, topim po-
gledom.

»Kaj govorite?«

Pritisnila je dete krčevito k sebi.

»Ne, — otrok je mrtev!«

Njen spremljevalec je vstal in se prijel
za čelo, starec v kotu se je dvignil s polo-
vico života in odprl široko svoje temne oči.
Vlak je drdral dalje in solnčni žarki so go-
reli v zaduhlem, soparnem zraku . . .

tizmu in ponosu, potem se moramo temu upreti. Mažari se hočejo pokazati kot pomorski narod, hoteli so, da kot merodaven faktor v monarhiji, kot živelj, ki odločuje o njenej zunanji politiki, sprejmejo poset angleškega brodograja.

Angleži so iz diplomatskih in političnih razlogov zadovoljili tej želji. Toda Ogerska kot takšna, to je Mažari, nimajo niti luke, niti morja, niti primorja. Zato je upotreblila Reko, hrvatsko luko; naše morje je nazvala svoje. Od kdaj je Jadransko morje mažarsko? Od kdaj so Kraljevica, Crkvenica, Novi Bakar, Senj luke ogerskega ali mažarskega primorja; od kdaj je Reka mažarska luka, ko na Reki nima niti enega domačina mažarske narodnosti?

Da se tedaj Ogerska ali Mažarska z nečim izkaže, se je poslužila z onim, kar je hrvatsko. Na lastnem svojem morju, na lastnem svojem zemljišču, na lastnem svojem Primorju je Hrvatska ne samo zapostavljena, nego tudi skrita in ignorirana! Mi nočemo zdaj gubiti niti besede o državnopravnem položaju Reke. Stoji še vedno tukaj, da drugega ne omenimo, govor dr. Mazure, od nikogar nepobit. Niti po samej nagodbi ni Reka mažarsko zemljišče. Reka je posebno telo pridruženo kroni kraljevine Ogerske, pa se mora glede nje kot posebnega mesta ter njene autonomije še izvesti dogovor, med Ogersko, Hrvatsko in mestnim zastopstvom.

Reka mora po zakonu voliti dva poslanca v hrvatski sabor, ter je po tem takem hrvatski volilni okraj, tedaj integralni del Hrvatske. Poslanec, ki ga Reka voli na zajedniški sabor, se ima prišteti v zmislu nagodbe onim poslancem, katere za ravno tisti sabor voli zakonodavno hrvatsko zastopstvo. Kako se more tedaj reči, da je Reka mažarsko zemljišče?

Reka je po samej nagodbi hrvatsko zemljišče. Ko je Košut uvidel, kako za Mažare ni življenja brez morja, in ker ga niso imeli, je širil poznati vsklik: Na morje! Da pride Ogerska ali Mažarska do morja, si je odprla k njemu okno na hrvatske Reki. skozi to okno gleda morje in lepo njegovo hrvatsko obalo, pa zdaj vse to imenuje svoje posestvo; in na hrvatske Reki, ko v svoji luki, gosti angleške častnike in angleške mornarje. In tako imamo v monarhiji laško, nemško in mažarsko morje, samo hrvatskega ni, dasi je ono faktično samo hrvatsko.

V monarhiji se nahajajo razne luke, le hrvatske ne; dasi so faktično vse luke edino na hrvatskih in slovenskih tleh. Pa so med nami še taki, ki se čudijo, ko se pritožujemo, ter celo imenujejo naše pritožbe megalomanijo. Da je pri sprejemu angleškega brodograja na Reki sodeloval tudi hrvatski ban; da je angleško brodograje obiskalo tudi katero luko hrvatskega Primorja, sprejeto tukaj izključljivo le od hrvatskega bana; da so na Reki sprejeti in pozdravljeni v ime Ogerske in Hrvatske; da so se v tej hrvatske luki razohotile tudi hrvatske trobojnice, ako bi v vsem tem bilo nekaj, kar ni strogo v soglasju s pravom, ker je Reka naša, ker morje pripada nam, ker so mornarji naše mornarice skoraj sami Hrvati: vendar bi to bilo razumljivo, ker bi na neki način odgovarjalo današnjemu sistemu. Hrvatska individualnost bi bila na vsak način priznana. Ali tako se Hrvatska gubi, da se utopi v Ogerske; tako Hrvatsko nadomešča Ogerska. Ne žalijo se tako samo naša prava in resnica, nego se krši tudi nagodba. Takšne narode moramo zapisati in proti njim ugovarjati. V tem času ne moremo nič drugega. Toda mi se nadjamo, da bode narodna zavest našla tudi drugih ustavnih sredstev, da pove svoje in da obrani, kar je hrvatskega.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. julija.

Položaj. Čehi prirejajo tabore, da razvnamejo narod za češko državno pravo. Včeraj sta bila tabora na Dunaju in v Českem Brodu. Na taboru v Českem Brodu so bili zastopani okraji od Kraljevih Vinogradov do Kolina. Združeni so prisostvovali shodu Mladočehi, radikaleci, narodni socijalci, agrarci in staročehi. Govorili so Mladočeh dr. Fořt, radikalec dr. Bařka in narodni socijalec Křofař. Rieger je shod pismeno pozdravil. — Nemški prvaki pišejo sedaj iz-

jave raznim uredništvom. Grof. Stürgkh javlja v »Grazer Tagblatu« da brez Nemcev ali na škodo nemški stvari se v Avstriji ne sme zgoditi nič, posl. Kaiser pa razglša, da prvo, kar zahtevajo Nemci, je nemški državni jezik. Brez tega je vsak dogovor izključen. »Politika« se poteguje za upeljavo avtonomnih okrožij, ki bi v narodnih vprašanjih imela pravico sodnosti. Po mnenju »Politike« bi bile na ta način češke in nemške narodne manjšine najboljše zavarovane. Češki »Budivuj« piše, da mej moravskimi češkimi poslanci narašča nejevolja proti obstrukciji, ker se boje, da bi vladne represalije utegnile najprvo zadeti Moravsko. »Budivuj« pravi, naj se na vsak način skliče shod vseh čeških poslancev, kakor je nasvetoval »Hlas«, da se pojasni položaj. Mej Poljaki je pričelo vreti. Poljski centralni volilni odbor za zahodno Galicijo je dobil veliko luknjo. Liberalni člani so izjavili, da se sej tega odbora ne bodo več udeleževali.

Dr. Gregř se je ostro izrazil proti verski agitaciji s Husom. Dejal je, da se mora strogo razločevati med Husom kot rodoljubom in Husom kot teologom. Ker je Gregř to povedal na proslavi Husa v Lomnicah, so češki husitje na Gregřa silno hudi in celo nemško-nacionalni listi trobijo sedaj v svet, da je Gregřov nastop približevanje Mladočehov h — »klerikalcem«.

Nemško nasilje so zopet bridko okusili poznanski Poljaki. V Poznaniu je pruska vlada po poročilu nemških listov storila »veliko narodno delo«. Naučni minister je prepovedal v srednjih šolah pouk veronauka v poljskem jeziku. Po drugih šolah je prepovedala pruska vlada, da se pouk v pisanju in branju ne sme več vršiti v poljskem jeziku.

Srečni ženin Aleksander. Ruski čestitki kralja Aleksandra se je pridružila tudi Italija, sultan in nadvojvoda Franc Ferdinand. Ruski poslanik je obiskal tudi Aleksandrovo nevesto Drago Mašin in njej izročil čestitke ruskega carja. Iz Belegagrada poročajo, da je malo manjkalo, da ni Draga Mašin pred zaroko — ušla. Aleksander je pred tednom povabil ministre na obed, da bi jim pri obedu razkril svoj načrt. K obedu nista prišla ministra Nežić in Genčić, ki sta menda slutila, kaj se bode zgodilo. Kralj je poslal sele po ministra in seli so poizvedeli, da sta ministra pri Dragi Mašin, kateri prigovarjata, naj zapusti Srbijo. Draga Mašin je res že zapustila svoje stanovanje, ko je prihitel Aleksander ves razburjen na njen dom. Na Mašinem domu je dobil Aleksander le njenega brata, aktivnega srbskega častnika. Le ta mu je izjavil, da je Mašin dal častno besedo, da nikomur ne pove, na katero stran se je obrnila. »Meni moraš povedati«, zakričal je kralj, »kot kralj te odvežem častne besede«. Brat Mašin je Aleksandru nato povedal, da je Mašin skrita pri sorodnikih in da ondi čaka na odhod prvega vlaka. Aleksander je zapovedal, da mora Mašin takoj pripeljati nazaj v njeno stanovanje. Ponjo je šel njen brat, Aleksander jo je pa čakal z vsem svojim spremstvom, vpriči katerega jo je zasnužil, ko se je vrnila ob bratovi roki. »Male Novine«, Milanov organ, so bile radi napadov na Drago Mašin konfliktovane. List je Dragi očital, da je svojega prvega moža zastupila. Urednik je pobeignil. Kralj je jездil v vojaški tabor v Banjico, kjer je tudi vojakom naznanil svojo zaroko. Vojaki so kralja navdušeno pozdravljali. Tudi ljudstvo pozdravlja kralja in nevesto, kakor poroča »Information«, ker je srečno, da se je znebilo Milana, Aleksander je javno zatrdil, da Milan ne pride na Srbsko, dokler on živi. Rekel je menda: »Moj oče ni izpolnil mojih nad, zato sem ga s polno pravico odstavil kot poveljnika srbske vojske«. Bakljade, katero je beligradska meščanstvo priredilo kralju, se je udeležilo 10.000 oseb. Doslej je kralj sprejel nad 2000 čestitk. Brzjav poroča iz Belegagrada, da Aleksander tudi zato tako hiti s poroko, ker je prišel na sled zaroti proti nevesti. »Reichswehr« z avstrijskega stališča vse to ni nič kaj prav. Ko povdarja, da so ti dogodki za Avstrijo velikega pomena, pove prav odkrito, da Milan pač ne bo miroval, in dostavlja: »Oče sedi na jedni strani, sin na drugi. Oba vlečeta na drugo stran, jeden proti Petrogradu, drugi proti Dunaju«. Srbski kralj Aleksander je zapustil Milanovo

politiko, katero so prijazno gledali na Dunaju, in krenil je na pot proti — Petrogradu.

V južni Afriki v Pretoriji angleški vojaki odslej dobivajo le pol porcijona hrane. V Bloemfonteinu je sedaj bolnih nad 6000 angleških vojakov ter jih na dan umre do 60. Vseh bolnih in ranjenih angleških vojakov je v južni Afriki 60.000. Poroča se, da se je v Fiksburgu udalo 200 Burov, iz Kapstadta pa prihaja poročilo, da se je Dewet izjavil, da se poda, ako se dovoli njegovemu moštvu prost odhod. Lord Roberts se je temu protivil. General French je prišel 25. t. m. v Middelburg, katerega je zasedel ter je videl, da se sovražnik umika v velikem neredu. Tako se glasi poročilo iz Londona, ki zatrjuje, da je pot proti severu več milj daleč zaprta in da je general Hunter zasel Touriesberg, kjer je dobil ženo predsednika Stejna. Polkovnik Pole-Carew je prišel v Brugspruit.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. julija.

Osebnosti. Tajni svetnik in podpredsednik najvišjega računskega dvora grof Anton Pace je imenovan sekcijским načelnikom v ministerstvu za notranje posle. Grof Pace je rodom Kranjec. — Svetnik deželne vlade in poročevalec pri dež. šol. svetu za Kranjsko Jos. Merk je povodom svojega umirovljenja dobil naslov dvornega svetnika. — Umirovljen je gimn. profesor v Novem mestu g. Leopold Kopri v šek, ki se preseli v Maribor. — Na graškem vseučilišču je bil doktorjem prava promoviran g. Štitorir Dolenc, konceptni praktikant pri poštne ravnatelstvu v Trstu. — Župnik v Feldbachu na Gor. Štajerskem, č. g. Jos. Kovačič, je imenovan častnim kanonikom sekovske škofije.

»Narodova« duhovitost. Iz jeze, da je pri sv. Alonzu propadel, je sedaj »Narod« spustil med svet nov dokaz svoje duhovitosti: dr. E. Lampeta primerja s kitajskim princem Tuanom (kako duhovito!), in da bi popolnoma podrl liguorijansko moralo, je konstatiral izredno zanimivo dejstvo, »da so katoliške spovednice ravno tako zamrežene, kakor turški haremi«. »Slovenski učitelj« je umorjen, zakaj »Narod« mu je dal naslov »katoliška smet«. »Rimski mazi-ljenci«, »kutariji«, »rod bedakov«, »klerikalna korporalska palica« so izrazi, s katerimi se v soboto zopet blaži neka »inteligencia«, s pobožno željo, da »bi se naši farovži izpraznili«. »Narod« je pač samo list za pustolovce! Kdor tako častniško blago kupuje ali celo ž njim baha, obsoja sam sebe.

Ogenj. Sv. Jakoba dan se je užgalo pri novohišarju Janezu Štibeljcu v Luši, selške fare. Pogorelo je vse; tudi obleke niso rešili. Gospodarja, očeta šest nedoraslih otrok, brez premoženja, je pripravil ta ogenj na beraško palico.

Katoliško politično društvo za selško dolino se je osnovalo včeraj na Česnjici ob lepi udeležbi mož iz cele selške doline. Pomen katoliške politične organizacije je v daljšem govoru pojasnoval dr. Krek. Za predsednika društvu je izvoljen Fr. Demšar na Česnjici; podpredsednik: soriški župnik A. Jamnik; tajnik: Fr. Grošelj v Železnikih.

Abiturijentskega sestanka v Zagrebu se ogromna večina slovenskih abiturijentov ni udeležila. Hrvatski listi obžalujejo, da se ni uvrstila v program sv. maša in da so nastali vsled tega odnošaji, ki so zaprečili slovenskemu krščanskomislednemu dijaštvu pot v Zagreb. Slovenskih abiturijentov je prišlo po poročilu »Hrvatske Dmovine« v Zagreb okolu 70, iz raznih hrvatskih krajev je prišlo okolu 50 abiturijentov, tako da je bilo z zagrebškim dijaštvom na sestanku okolu 200 udeležnikov. Na kolodvoru je bilo pri vsprejemu vse polno redarjev. Skupščina je bila razpuščena, ko je Slovenec Vodušek pričel govoriti o skupnem kulturnem delu obeh narodov. Po Zagrebu je stal za vsakim voglom policaj, kakor bi hoteli dijaki prirediti kako revolucijo. Župan zagrebški je deputaciji, ki se mu je radi razpustitve shoda pritožil, potrdila, da je imel redarstveni zastopnik prav, ko je razpustil shod. Izjavil je dalje, da prepoveduje tudi komers in ljudsko veselico in je določil, da morajo do včeraj zju-

traj vsi slovenski in Hrvat. gostje zapustiti Zagreb. S takimi sredstvi se pač ne bode preprečilo hrvatsko-slovensko kulturno zblizanje! Pristavljamo še, da so se abiturijenti udeležili pogreba Jos. Torbarja.

Ljubljanski občinski svet dode imel jutri izredno sejo ob šestih zvečer. Na dnevnem redu je mestnega magistrata poročilo o prošnjah za sprejem v občinsko zvezo in za podelitev meščanstva. Poročila personalnega in upravnega odseka, finančnega odseka poročilo o pripravljalnega odbora za ustanovitev mestne godbe prošnji za ustanovni prispevek. Stavbnega odseka poročila: o dovolitvi dodatnega kredita za cesarja Franca Jožefa most; o županovem dopisu v zadevi nivela v Prešernovih ulicah in o kreditu za takojšnjo uredbo tega nivela; o pogojih, pod katerimi naj bi se kranjske hranilnici dovolilo napraviti novo ograjo zunaj stavbnih črt v Trubarjevih in Zvezdarskih ulicah ter pred Prulami. Policijskega odseka poročilo o računih za zdravila mestnim ubogim v letu 1899. Direktorija mestnega vodovoda poročilo o ceni vode za mestno kopelj. Regulačnega odseka poročilo o odškodnini za svet, kateri sta Viktor in Aleksander Schreiner v regulačne namene odstopila v Ključarskih ulicah in na Francovem nabrežji.

Občinske volitve v Vipavi so že tretjič razveljavljene.

Iz Tržiča dne 28. julija: Danes smo slovesno sklenili šolsko leto na ljudski šoli in v otroškem vrtcu. Po zahvalni sv. maši je bila v šoli »skušnija«, pri kateri so otroci govorili in peli slovensko in nemško. Vse je bilo prav lepo, posebno nam je bilo pa vseč, ko so deklice prav iz srca zapele: »Jaz sem slovenska deklica«. Nekaj nenavadnega je bilo letos tudi to, da so bili otroci pohvaljeni v svojem maternem jeziku. Pa ne smete misliti, da bi se bil g. K. Mally spreobrnul in postal to, kar je v resnici, namreč Slovenec; o ne, ampak bil je odsoten, in mesto njega je preč. g. duh. svetnik Fr. Špendal v lepi slovenski besedi pozdravil otroke in druge navzočnike. Po »skušnji« smo si ogledali ženska ročna dela, pisarije in risarije, ki so bile v posebni sobi izpostavljene. Slišal si od vseh le hvalo in priznanje. — V minolem šolskem letu je bilo sprejetih učencev in učenk 441. Od teh je bilo 405 Slovencev, 4 Čehi, 1 Lah, Nemcev pa 31. Toda med temi 31 je več takih, ki bi jih še z večjo pravico prištevali Slovencem, kakor Nemcem. To je torej nemški Tržič! Luteran je bil letos v naši šoli le eden. Denarja imajo otroci v poštne hranilnici 3843 kron 62 v. Vsa čast šolskemu vodju blagor. g. Kraglu, ki uči otroke tako varčevati. — Otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda je letos sklenil svoje prvo šolsko leto. K slovesnemu sklepu so se v vrtcu zbrali stariši in lepo število odličnejših tržiških Slovencev. Ko so mali otročiči tako lepo peli in deklamovali, bili smo do solz ginjeni. Nismo mislili, da bi se dalo v vrtcu toliko doseči.

Vlak povozil je v soboto dne 28. julija na postaji Sava delavko Marijo Ankon, ki je na progi travo plela ter se bližajočemu brzovlaku št. 4 po lastni nepaznosti prepoznalo ognila. Ženska je bila mrtva.

Poštni vlak povozil je pri postaji Miramar pri Trstu 22letnega Antona Pertota iz Barkovelj. Pertot se je sam vrgel pod vlak, ki ga je grozno razmesaril.

Vidre. Iz Vel. Lašč se nam poroča: Ribič Gradišar grofa Auersperga je 25. t. m. vjel 7½ kg. težko vidro. Ta je že 31., katero je Gradišar vjel za časa svojega službovanja, skoraj gotovo največ na Kranjskem. Zato zasluži priznanje za svojo spretnost. Pred leti mu je vidra pohabila srednji prst desne roke. — Gospod dopisnik pa je pozabil dostaviti, kje Gradišar tako marljivo lovi vidre.

Iz Sodražice se nam piše: Na naši trirazrednici koncem šol. leta za vsakdanjo šolo je bilo obveznih učencev 455, in sicer 223 dečkov in 232 deklic; za ponavljajno šolo obveznih učencev pa 131 in sicer 71 dečkov in 60 deklic — torej vseh učencev 586. Vsled pomanjkanja šolskih prostorov je moralo pa čez 80 učencev ostati doma, tako da je bilo faktično koncem šol. leta 354 vsakdanjih učencev in sicer 174 dečkov in 180 deklic, ponavljajnih pa 116 in sicer 61

dečkov in 65 deklic, skupaj torej 471. Splošno za višji razred je bilo 134 dečkov in 137 deklic, skupaj 271; nesposobnih 39 dečkov in 35 deklic. Ali je torej kaj čudnega, če se pri tolikem številu učencev v enem razredu ne more doseči isti uspeh, kakor če bi bili učenci razdeljeni po več razredih? Skrajni čas je torej, da store kompetentne osebe za prizadevo našega šol. poplaja potrebne korake. Koliko komisij, koliko načrtov je že bilo, a smo vedno pri starem!

Udeležniki letošnje XV. velike kupčine družbe sv. Cirila in Metoda v Radovljici, ki nameravajo dne 31. julija t. l. v Ljubljani prenočiti, in p. n. Ljubljani naj se ob 8. uri zvečer tega dne priateljsko snidejo na vrtu gostilne g. Ferlinca pri »Zvezdi«, Vodnikov trg. Ta večer bo iz prijaznosti sodelovalo naši družbi posebno naklonjeno slavno »Slovensko delavsko pevsko društvo Slavec«. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Šiške se nam poroča: Kakor običajno vsako leto, tako se je tudi letos, dne 24. julija priredila pri nas šolska veselica z zletom na prijazni Rožnik, kjer so se šolski otroci z učiteljsvom udeležili sv. maše, katero je daroval č. gospod katehet o. Engelbert Pollak. Potem so dobili šolski otroci v senčnih prostorih g. Pršina zajutrek. Po zajutreku so se vršile razne igre s petjem. Prav hitro je potekel čas prijetne zabave. Ko so bili konečno še vsi otroci pogosteni s jedjo in pijačo, vrnili so se ob 1. uri popolnoma veseli proti domu. Da je bilo možno to veselico tako lepo izvršiti, pripomogli so jim temu dobri prijatelji in dobrotniki šolske mladine; v prvej vrsti blagorodna gospa Juvaničeva, posnemajoča svojega blagega ranjcega soproga, kojega naklonjenost in dobrotljivost do šolske mladine ostali boste ne le v hvaležnih otroških srcih, ampak pričala ju bo tudi šolska kronika še poznim rododvom v hvaležni spomin. K tej veselici pa so pripomogli mnogo tudi gg. bratje Kosler, Zinauer, Bolfio, Zajec, Vodnik, c. k. polkovnik Peitsch; gospa Faulal-Snojeva, gospa Tomé itd. Podpisani izreka vsem najiskrejšo zahvalo. Bog povrni! A. J.

Ljubljanske novice. Na Opekar-ki cesti so pričeli na upravičeno pritožbo vendar škropiti. Bravo! — Tatica črešnje. Na Pogačarjevem trgu bila je ukradena Heleni Bučar, ki ondi prodaja črešnje, črna jopica, vredna 6 K. — Huda Komarja. Ker je velika vročina, so komarji zelo hudi. Silna jeza je v tej silni vročini prišla tudi brata Miho in Ed. Komarja, ker sta v družbi čevljarskega pomočnika Leopolda Zima razgrajala na sv. Jakoba trgu. Stražnik ju je miril, a ker nobena prijazna beseda ni izdala, ju je aretoval, nakar so mu vsi trije postavili po robu. Stražniku je slaba godila ter se je moral braniti s paljo. Stražnik Anton Potokar, ki je stal bližini, je svojemu tovarišu pritekel na pomoč. Miha Komar je takoj skočil v Potočarja ter ga zagrabil za vrat in ga vdaril v obraz. Potokar je prisolil s sabljo Komarjevi glavi, kar je pohladilo tudi družega Komarja in Zimo. Ranjeni Komar je bil z rešilnim vozom prepeljan v dež. bolnico, ostala dva pa sta romala na Žabjak. — Jezo na psa. Imel delavec Ivan Prešeren. Mislil je s kamenjem zadeti psa vladnega kanclista Iv. Schweigerja, pa bi skoro zadel Schweigerja. — Goljufica Smrtnik, o kateri smo že v soboto poročali, ogoljufala je razne tukajšnje kramarice za nad 200 K. — Tepež na Martinovi cesti nastal je v gostilni Antona Gregarja. Stepli so se hlapci in zidarji. Zidar I. Belak je sunil hlapca Al. Strehovca in ga težko ranil. Hlapanov hlapec Anton Kosmač je tudi dobil luknjo z nožem v roko ter bil oddan v bolnico. — Nesreča. Jurij Jerala, tesar iz Ilevce, kateremu je lansko leto pogorelo posestvo, se je včeraj popoldne kopal na prostem, kjer se Ljubljanka deli. Turček je imel precej vina v glavi ter se je smalu prišel potapljati in se je zgubil popolnoma pod vodo. K sreči je videl to mišarski pomočnik Ivan Slamnjak, ki je skočil v Ljubljano, iz katere je rešil Jeralo nezvestnega. — Z okna skočil. Na zapovedano pot bi šel rad prostak 27. pešpolka Karol Sieber, a ker ni dobil dovoljenja, je skočil v novi vojašnici iz I. nad-

stropja na ulico in si zlomil desno nogo. — Izgubila je Marija Peček iz Rob črno denarnico. — Ponesrečila se je včeraj v Štefanji vasi ob Ljubljani zasebnica gospa Roblek. Poškodovana se je na roki. — Podrl je včeraj trgovec Kopřiva v Kopitarjevih ulicah z biciklom neko deklo.

Karnijolska izzivanja. »Deutsche Stimmen« so se spomnile v dolgem vodenem članku slovenskih »klerikalcev«, češ, da od te strani prihaja gonja proti Karnijolcem in da so bili oni, ki so zadnjič v Šelenburgovih ulicah napadli »die katholischen Karniolen«, klerikalci. »Deutsche Stimmen« pravijo: Mi živimo v pravni državi in zakon ne pozna razločka med slovenskimi in nemškimi državljani. Prav tako, a kadar boste uživali v Gradcu in Inomestu slovenska in hrvatska trobojnica iste pravice in kadar se bodo v Celju na podlagi zgorajšnjega izreka nemškega lista lahko mirno vršile slovenske slavnosti, tedaj naj se končno Karnijolci tudi v Ljubljani mirno krase z neokusnimi in frankfurtarskimi barvami! Dokler pa drugod uprav nemško dijaštvo najbolj hujska proti enakopravnosti slovenskih državljanov, dotlej bomo tudi slovenski klerikalci smatrali nastop Karnijolcev v Ljubljani za predrzno, kričečo provokacijo.

Z ljubljanskega magistrata. Mestni fizik gospod dr. Kopřiva se je podal na pariško razstavo za štiri tedne. Nadomeščata ga dr. Drč in dr. Illner. — Magistratni svetnik gospod Podgoršek je nastopil štiritedenski dopust.

Vojaške vesti. V torek jutraj bode odšel iz Celja tretji bataljon 87. pešpolka na vojaške vaje na Kranjsko. Po vojaških vajah se ne bo več vrnil v Celje, ampak v Pulj. Iz Pulja pride jeden bataljon v Celje.

V Radovljici se ustanavlja žerska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda.

V Kranju niso imeli že pet tednov nobenega mrliča.

Slomšekove slavnosti na Ponikvi se udeležijo tudi »Slovensko katoliško delavsko društvo« na Jesenicah z zastavo. Pozivljamo somišljenike, naj se tudi od drugod odzovejo, da skupno s štajerskimi rojaki proslavimo — Slomškov spomin.

Deško meščansko šolo v Krškem je letos v vseh treh razredih obiskavalo 75 učencev. Od teh je bilo 18 odličnjakov, 45 rojenih na Kranjskem, ostali so večinoma Štajerci. Dvanajst učencev je imelo Martina Hočevarja ustanove po 182 kron, trije po 330 kron od c. kr. gozdarskega ravnateljstva v Gorici. Mnogi učenci so dobivali hrano pri raznih krških dobrotnikih. Tiskani letopis objavlja na prvem mestu v spomin cesarjeve 70letnice pesem »Eine weihevollte Erinnerung«, dalje spise »Nekaj ornamentike«, »Die Unterrichtsbehelfe und die Methode beim slovenischen Sprachunterrichte an den deutschen Volksschulen« in »Krški sodnijski okraj v narodnogospodarskem oziru«.

V rogaško Slatino je do 26. t. m. prišlo 1178 strank s 1780 osebami.

Dolenjska železnica ima od novega leta sem za 500 gld. na kilometer manj dohodkov, kakor lani.

Istrski deželni zbor se je v soboto zopet najedel Slovanov. Depangher je interpeliral zaradi sodnega poverjenika v Buzetu, ker je — Slovan, Ghersa se je kregal nad »slaviziranjem rodbinskih imen po slovanski duhovščini«. O občinskih uradnikih se je sklenilo, da bode deželni odbor imel pravico potrjevanja uradnikov.

Desetletnica »Slovenskega pevskega društva« v Trstu se bode praznovala prihodnjo nedeljo dne 5. avgusta v Trstu na vrtu slov. šole sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakubu z veliko vrtno veselico.

Goriške novice. Goriški mestni zastop je določil 10.000 kron za slavnostne priprave ob dohodu cesarja v Gorico. Izvolili so slavnostni odbor 26 mož. — Na vojaške vaje na Kras odide te dni pešpolk št. 47 iz Gorice prve dni prihodnjega meseca. Vaje se raztegnejo baje do Postojne. — V nedeljo 22. t. m. je imelo »Slovensko vzajemno društvo za zavarovanje goveje živine« v kmetijski šoli v Gorici občni zbor. Udeležba je bila velikanska ter se je soglasno pripoznavalo, da je društvo vsestranski blagodejno delovalo za uboge kmečke družine goriške. — Po Gorici pregleduje posebna komisija prenočišča nižjih slojev. Našla je

mного napačnega. — Ponarejen petkronski denar kroži po Primorskem. Ponarejeni denar se spozna, ker nima ob robu besed »Viribus unitis«.

V mestni ljudski kopeli se je od 22. do 28. julija oddalo skupaj 1266 kopel, in sicer 386 kadnih (za moške 80, za ženske 306), pršnih kopel 880 (za moške 550, za ženske 330).

Jezuitje v Zagrebu. Prihod oo. jezuitov v Zagreb je gotova stvar. Dobili so že potrebno dovoljenje. Redovniki bodo ustanovili gimnazijo in internat za vseučilišnike.

Vrle Ihanke v Ameriki. »Amerikanskemu Slovincu« poročajo iz Newjorka: Veliko število tukajšnjih Slovincov, doma iz Ihana pri Domžalah, igra veliko ulogo pri slavnostni industriji. Te vrle ihanške Slovence so pač tako dobre šivilje za slavnike, da jih ne prekosi nobena Amerikanka ali pa Nemka.

Društveno življenje ameriških Slovencev. Zborovanje delegatov ameriške »Kranjske slovenske katoliške jednote« je bilo 5., 6. in 7. julija v Čikagu. Prihiti so tja slovenski zaupni možje iz vseh večjih krajev združenih držav. Delegate je obiskal tudi g. Švegel, namestnik avstrijskega konzula v Čikagu.

Ponesrečen Slovenec. Iz Biwabika v Ameriki se poroča, da je ondi 17letni Slovenec Matija Škedel prišel blizu odprtih posod smodnika v trenutku, ko je iz bližnje lokomotive priletela iskra v smodnik. Smodnik se je užgal in fanta tako osmodil, da je kmalu nato umrl.

Od raznih strani. Atentat na ruskega generala. V Pavlovsku na Ruskem je ruski generalni major Ribas prisostvoval s svojo soprogo nekemu koncertu. Med koncertom se je generalu približal gardni častnik Černajevski ter ustrelil generala v prsa. Soproga generalova je pala v omotico. Napadalec so zaprli. Vzrok atentata ni znan. — Požar v samostanu. Iz Bukarešte se poroča, da je v mestu Voratik ogenj uničil najlepši samostan Rumunske. Tudi sto bližnjih hiš je ondi pogorelo. — Strašna vročina v Parizu. V soboto se je v Parizu zgrudilo na cesti 60 oseb radi solnčarice. — Bolgarski odvetnik usmrtil se je na Dunaju. Skočil je v dunavski kanal. Ime mu je Peter Peneo. — Dve dekli ponesrečili sta se zopet na Dunaju, ker ste ulivali petrolej v ogenj. Lahkomišljenost bode plačali s smrtjo. — Dvanajstletno samomorilko zopet zabeležuje kronika samomorov na Dunaju. Dvanajstletna Rezika Hrašinger je skočila v vodo, ker jo je mati doma kaznovala. — Svojega otroka ubila je v Hübbersdorfu delavka Terezija Schaffer. Nabijala je z glavo petletnega dečka ob zid toliko časa, da je izdihnil dušo. — V boginjo svobode v Novem Jorku je zadnji čas dvakrat treščilo. — Vsled nezgod na železnicah je bilo lani v Avstro-Ogerski ubitih 7123 oseb. — Prizanesljiva Avstrija. Avstrija je najbolj prizanesljiva morilec. V desetih letih je več kot 800 oseb zakrivilo umor. Izmej morilcev je bilo obsojenih 23 na smrt. — Bolnico za ptice ima mesto Čikago. Ta bolnica je jedina te vrste na svetu. — Kralji in puška. Švedski kralj se še ni nikdar puške dotaknil. Belgijski kralj je samo enkrat ustrelil s puško, turški sultan pa puške še videti ne more.

Perzijski šah je prišel v Pariz ter je bil od vladnih krogov slovesno sprejet. Perzijski šah pride tudi v Budimpešto. O njegovem obisku v Kolinu se poroča, da bi si bil rad ogledal ondoto prekrasno stolnico, a se je skesal, ko je čul, da bi moral biti v cerkvi odkrit.

Telefonska in brzojavna poročila.

Italijanski kralj umorjen.

Monza, 30. julija. Kralj Umberto se je sinoči ob 10. uri udeležil razdelitve dobitkov pri javni telovadbi. Ko je kralj s svojim adjutantom stopil v voz, je Angelo Bressi trikrat ustrelil z revolverjem nanj. Kralj je, zadet v srce, v kratkih trenutkih umrl. Morilec so takoj zgrabili; doma

je iz mesteca Prati na Toskan-skem. (Kralj Umberto je bil rojen 14. sušca 1844., vlado je nastopil 9. jan. 1878., poročil se je 22. aprila 1868. s savojsko princezino Marjeto. Prestolonaslednik Viktor Emanuel je bil rojen 11. novembra 1869., poročen je s črnogorsko princezino Heleno. Monza je okrožno mesto v provinci milanski, šteje okoli 18.000 duš, bilo je sedež longobardskih kraljev, a sedaj letovišče italijanskega kralja).

Monza, 30. julija. (C. B.) Morilec kralja Umberto je Gaetano Bressi, rojen leta 1869 v mestu Prato, ter je izučeni svilotkalec. Pri zaslišanju je izjavil, da je anarhist in da je prišel iz Amerike. Pravi tudi, da ni imel nikakega tovariša pri napadu in da je storil to dejanje iz sovraštva nasproti monarhistični ustavi. — Kralj Umberto je došel v Monzo na povabilo odbora za prireditve telovadnih predstav. Po razdelitvi dobitkov se je kralj odpeljal v odprtem vozu, in v trenutku je nekdo štirikrat ustrelil na kralja. Tri kroglice so zadele kralja, jedna teh v srce, in zgrudil se je onesveščen. Takoj so ga odpeljali v palačo, kjer je v malo trenutkih umrl. — Rim je v globoki žalosti, črne zastave vihrajo raz hiš, prodajalnice so zaprte.

Rim, 30. julija. Poročilo o kraljevi smrti je prišlo v Rim ob 2. uri po noči. Izprva ni nihče hotel verjeti. Kralj se je odzval povabilu župana v Monzi ter ob 9. uri prišel v telovadnico k razdelitvi daril. Ko je bila javna telovadba končana, je kralj sam delil darila ter z vsakim prijazno govoril. Ko pa je proti 10. uri z adjutantom stopil v voz, ustrelil nanj neki črno oblečen človek trikrat. Kralj skoči kvišku, a v trenutku pade nazaj mrtev, smrtno zadet v srce. Ljudstvo je v prvem trenutku mislilo, da je kralj le ranjen; skočilo je na morilec in ga obdelovalo s pestmi in palicami. Orožniki so vsega krvavega iztrgali množici, vrgli na voz in oddirjali. Adjutant je hitel kraljici sporočiti žalostno smrt.

Rim, 30. julija. Ministerski predsednik Saracco je sklical ministerski svet. Saracco takoj odpotuje v Monzo. Prestolonaslednik je s soprogo na potovanju po vzhodu.

Rim, 30. julija. Ministerski svet se je takoj sešel, da izvoli regenstvo v odsotnosti prestolonaslednika, ki se vrne v treh dneh ter parlamentu predstavi kot vladar v petek ali soboto.

Dunaj, 30. julija. Prestolonaslednik Viktor Emanuel je dobil poročilo o kraljevi smrti v Pireju na Grškem v trenutku, ko je hotel s soprogo na ladjo, da se odpelje proti Črni gori. Odpotoval pa je takoj proti Italiji, najprvo v Monzo.

Geneva, 30. julija. Vest o umoru italijanskega kralja je tu vzbudila senzacijo, tembolj, ker je znano, da je Luccheni pri zadnjem zaslišanju se izrazil, da je sedaj prišla vrsta na italijanskega kralja.

Dunaj, 30. julija. Bivanje barona Gautscha v Ištu je imelo samo povod v osebnih spremembah pri najvišjem računskem dvoru.

Praga, 30. julija. Češki rodoljub Andrej Franta, gimnazijski ravnatelj, je umrl.

Levov, 30. julija. Listi javljajo, da se bode gališki dež. zbor sešel od 10. do 15. septembra.

Berolin, 30. julija. Nemško časopisje ostro kritikuje zadnji govor cesarja Viljema, posebnost njegove stavke, naj se nemški vojski brez pardona bore proti Kitajcem, naj ne naredi ujetnikov in naj jim bodo vzgled Huni. Časopisje pravi, da je tako stališče barbarsko ter za krščansko kulturno državo nečastno.

Belgrad, 30. julija. O umrlem soprogu Drage Mašin se poroča, da se je sam usmrtil. Kljub tej vesti je kralj Aleksander neomajan in dejal, da živi raje z 9000 franki letne apanaže, kolikor znašajo obresti od premoženja Drage Mašin, nego da bi jo zapustil.

Njegovi stariši so krivi, da ni dobil neveste iz knežjega rodu, zato se bo oženil po želji srca. Kralj bode na dvoru nastavlil povse nove osebe.

Cetinje, 30. julija. Princ Peter Karagorjevič je nenadoma prišel sem. Sodi se, da je njegov dohod v zvezi z dogodki v Srbiji.

Odesa, 30. julija. Na Kavkazu je bil močan potres, ki je porušil mnogo hiš. V Berni so dobili pod razvalinami 14 mrtvih, mnogo je ranjenih.

London, 30. julija. Reuterjev urad poroča iz Brugspruita 28. t. m.: General French je zasedel Middelburg. — Polkovnik Pole-Carew je došel s svojo garde-brigado v Brugspruit, 20 milj zahodno od Middelburga.

Vojska na Kitajskem.

Ne more trajati dolgo časa, da se izve resnica o dogodku na Kitajskem. Nekateri trdijo že danes, da je kitajska hinavščina razkrinkana. Pribito je, da je kitajska vlada ob istem času prosila pet držav za posredovanje in ob enem propovedovala doma vojsko proti tujcem. Upor v južni in srednji Kitajski se širi in brzotjavke poročajo o strašnih činih proti odnotnim kristijanom.

Vest, da je prišlo od amerikanskega poslanika Congerja poročilo iz Pekina, je sleparija. Conger je ni odposlal ter je poročilo od Kitajcev podvrženo. Zadnje poročilo angleškega poslanika Macdonalda je prišlo v Evropo 6. julija.

Iz vseh pojavov sledi, da je bilo 6. julija več kot polovica kristijanov v Pekinu pomorjenih in ako so poslaniki sploh še živi, tedaj jih ne puste občeovati s svojimi vladami, dočim kitajska vlada neprenehoma širi boj proti tujcem.

Li Hung Cang ne pojde v Pekin. Tudi njegovo govorčenje se lahko smatra za sleparsko. Iz Kantona se je vrnil v Honkong. V Kantonu so povsod nabiti lepaki, na katerih se Kitajci pozivajo k upor.

O ekspediciji mednarodnih čet proti Pekinu se čuje, da se ne prične pred 14 dnevi. Ekspedicija bode silno težavna, ker bode naletela na trikrat večjo premoč. Samo iz Angleške je dobila Kitajska od l. 1895. naprej 421 topov in je zadnja leta kitajska cesarica vse posojilo v znesku 400 milijonov mark, katerega je dobila s pomočjo Rusije, porabila za organizovanje vojske. Vlade so se menda složile za strogo kaznovanje Kitajcev in je celo Amerika za prodiranje proti Pekinu. Kitajci seve intrigujejo dalje.

Pariški kitajski poslanik razglasa naslednji dekret kitajskega cesarja z dne 24. t. m.: »Tuji poslaniki so razven poslanika Kettererja nepoškodovani. Kot dokaz naših simpatij, poslali smo jim potrebno hrano. Laška vlada je prepovedala izvoz orožja na Kitajsko. Kitajska vlada ima, ako bodo mednarodne čete res šle proti Pekinu, vse pripravljeno za beg v Hoinganfu. Vlasti se še niso zjedini, kdo bo imel glavno poveljstvo nad mednarodnimi četami. Bil bi pač skrajni čas, da se zjedinijo države.

O gibanju Rusov proti Kitajcem se poroča, da je general Saharov dosegl Kauči na levem bregu Sungari. Ruski parnik »Gazimur« je streljal na Impani in so Kitajci bežali proti severu.

V Blagovjezensk so prišle prve pomožne ruske čete. Pri Ehu so se Rusi bili s Kitajci ter je 200 Kitajcev mrtvih. Rusi so zažgali Moche na reki Amur. Razdrli so dalje Rusi vtrdbe v Sanši na levem bregu Sungari. V Ajuti so Rusi razorožili upor-

nike in razdrli utrdbe v Agunou. Rusija bide vojno proti Kitajski v tem delu na svojo roko, a razvoj vojne zadržuje velika oddaljenost, vsled katere se odpošiljanje čet na bojišče počasi vrši.

V Yunang so izbruhnili novi nemiri. Iz Tientsina se javlja, da se je 10.000 Kitajcev severno od Peihanga zabarikadiralo. Iz Hunana se dodatno poroča, da so Kitajci 200 kristijanov pomorili. Škofu so glavo odsekali. Katoliški misijon in katedralo so zažgali. V Pečili je umorjenih 18 misijonarjev, tudi kristijani v Šensi so pomorjeni.

San Francisco, 30. julija. Včeraj je odšla proti Kini ladija »Hancock« s štirimi baterijami, 500 pomorščaki in 300 možmi nadomestne armade.

Shanghai, 30. julija. (Reut. urad.) V kraju Hu-Cou, blizu Hang-Cou-a, je bilo umorjenih devet angleških misijonarjev.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

»Oče Cristoforo iz...«, reče Attilio. Stric vzame iz miznice papir in napiše si njegovo ime, neprenehoma pihajoč. Mej tem nadaljuje Attilio: »Saj je bil vedno tak, ker poznam njegovo preteklost. Bil je plebejec, ki je čutil nekoliko cvenka v žepu in mislil, da bode vse plemenitnike ugnal. Ker ni mogel vseh premagati, ubil je jednega v jezi. Da bi ušel pravici, postal je menih.«

»Dobro, dobro; bom že pomagal«, nadaljuje stric in še piha.

»Potem«, nadaljuje Attilio, »sedaj je še posebno razdražen, ker se mu je neka nakana izjalovila. Iz tega lahko gospod stric posname, kakšen človek je to. Hotel je omožiti ono deklino, da bi jo odtegnil svetu — saj me razumete — ali pa iz drugega vzroka; hotel jo je na vsak način omožiti. Našel je človeka... kateri je baš tak capin, potepuh; saj gospod stric ga morda, ne morda, gotovo pozna. Saj se je svet gotovo pečal z onim capinom.«

»Kako mu je ime?«
»Svilotkalec, Lorenzo Tramaglino, oni ki...«

»Lorenzo Tramaglino!« vslikne stric. »Dobro, menišči! Seveda... gotovo... imel je pismo za... Škoda da... Nič ne de; dobro! Zakaj mi Rodrigo o tem ničesar ne sporoči? Zakaj dopusti, da stvari pridejo tako daleč, in se ne obrne na onega, ki bi mu lahko pomagal?«

»Tudi tu hočem resnico govoriti«, pravi Attilio. »Vedel je, koliko skrbij imate v glavi...« Stric piha in položi roko na glavo, da bi pokazal, koliko skrbij ima. »Bal se je, da bi vas še on ne nadlegoval. Potem! Vse povem. Rodrigo je tako razdražen, tako besen, tako sit menihovih spletk, da si hoče sam poiskati pravice po krajšem potu, kakor pa dobiti jo iz roke pametnega strica po navadnem potu. Jaz sem ga skušal potolažiti; ker pa sem videl, da je vedno hujše, mislil sem, da je moja dolžnost, sporočiti to gospodu stricu, ki je glava in steber cele rodovine.«

»To bi mi lahko že preje povedal.«

»Res je, a mislil sem, da bode vse minilo, če se menih spametuje ali pa odide iz samostana, kar se pogosto zgodi pri teh menihih, ki so danes tukaj, jutri tam. Sedaj sem tu, in bi lahko bilo vsega konec, a...«

»Sedaj moram jaz vse v red dejati.«
»Tako sem mislil tudi jaz. Mislil sem si: Gospod stric bode s svojo premetenostjo, s svojim ugledom preprečil vse in rešil čast dona Rodrigo, ki je tudi njegova čast. Oni menih se baha vedno z vrvice svetega Frančiška; saj je ni treba imeti vedno okrog trebuha. Gospod stric ima sto sredstev, katerih ne poznam. Vem, da ga oče provincijal zagovarja, kar je povsem prav. Če gospod stric misli, da bi bilo zanj najbolje, če premeni nekoliko zrak, morete...«

»Prepustite to onemu, katerega se tiče«, reče stric precej posmehljivo.

»Res je!« vslikne Attilio, strese z glavo in se samemu sebi pomilovalno smeje. »Jaz ne morem svetovati gospodu stricu. A vnet sem za čast rodovine, da govorim, kjer ni treba. Bojim se, da bi še kaj drugega hujšega naredil«, pristavi zamišljeno, »bojim se, da sem dona Rodrigo počrnil v očeh gospoda strica. Ne imel bi miru, če bi radi mene menili, da vam Rodrigo ne zaupa tako in ni tako pohleven proti vam, kakor bi moral biti. Verujte, gospod stric, da v tem slučaju le...«

»Dovolj. Kaj klepetaš? Bodita prijatelja. Noroglavca, noroglavca; vedno kaj napravit, kar moram potem jaz krpiti... Radi vaju naredim še kaj nepremišljenega; bolj mi belita glavo nego«, mislite si, kako tedaj začne pihati, »nego vse državne zadeve.«

Attilio se opravičuje, obljubuje, klanja se in poslovi ter odide. Stric pa mu v slovo reče: »Le pametno, pametno!« kakor je vedno odslavljal svoja unuka.

(Dalje sledi.)

Umrli so:

27. julija. Lili Rütting, zasebnega uradnika hči, 3 mesece, Tržaška cesta 27, plućnica. — Marija Novak, kajžarja vdova, 71 let, Hradečkova cesta 11, ostarelost. V bolnišnici.

26. julija. Jakob Cerar, mizarja sin, 1½ dne, debililas vitae.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
28. 9. zveč.	734-0	23-2	sl. jzh.	del. oblac.	
7. jut.	734-5	20-7	brev.	jasno	0-0
2. popol.	733-0	31-5	sl. jvzh.	del. oblac.	
29. 9. zveč.	732-8	25-0	sl. jvzh.	oblačno	
7. jut.	732-7	21-5	sl. vzh.	jasno	0-0
2. popol.	731-1	30-0	sr. zah.	del. oblac.	
Srednja temperatura sobote 25-6°, normale: 19-9°.					
Srednja temperatura nedelje 25-7°, normale: 19-8°.					

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 22. do dne 28. julija.

	K h		K h
Goveje meso I. v. kg	128	Pšenična moka 100 kg	28—
» II. »	112	Koruza » » » »	17—
» III. »	96	Ajdova » » » »	36—
Telečje meso » » » »	120	Fižol, liter » » » »	16—
Prasičje » sveže » » » »	140	Grah, » » » » » »	20—
» prek. » » » » » »	143	Leča, » » » » » »	24—
Kostrunovo meso » » » »	80	Kaša, » » » » » »	22—
Maslo » » » » » » » »	2—	Ričet, » » » » » »	22—
Surovo maslo » » » » » »	190	Pšenica » » » » » »	17-40
Mast prasičja » » » » » »	140	Rž » » » » » » » »	15—
Slanina sveža » » » » » »	136	Ječmen » » » » » »	14—
» prekajena » » » » » »	144	Oves » » » » » » » »	13—
Salo » » » » » » » » » »	120	Ajda » » » » » » » »	20—
Jajce, jedno » » » » » » »	5	Proso, belo, » » » » » »	18—
Mleko, liter » » » » » » »	16	» » » » » » » » » »	14—
Smetana, sladka liter » » » »	80	Koruza » » » » » » » »	14-40
» kisl. » » » » » » » » » »	80	Krompir » » » » » » » »	5—
Med » » » » » » » » » » »	—	Drva, trda, m³ » » » » »	7—
Piščanec » » » » » » » » » »	120	» mehka, » » » » » » » »	5—
Golob » » » » » » » » » » »	40	Seno, 100 kg » » » » » »	3-20
Raca » » » » » » » » » » »	160	Slama, » » » » » » » » » »	—
Zajec » » » » » » » » » » »	—	Stelja, » » » » » » » » » »	—

Dunajska borza.

Dne 30. julija.		Dne 28. julija.		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878		Salmove srečke, 40 gld.	
Skupni državni dolg v notab.	97-50	20 mark	23-70	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	106—	St. Genois srečke, 40 gld.	173—
Skupni državni dolg v srebru	97-15	20 frankov (napoleonidor)	19-33	Prijoritete obveznice državne železnice	94-20	Waldsteinske srečke, 20 gld.	183—
Avstrijska zlatna renta 4%	115-60	Italijanski bankovci	90-50	» južne železnice 3%	405—	Ljubljanske srečke	276—
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97-25	C. kr. cekini	11-38	» južne železnice 5%	319—	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	476—
Ogerska zlatna renta 4%	115-30			» dolenskih železnice 4%	119-25	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6130—
Ogerska krona renta 4%, 200	90-95			Kreditne srečke, 100 gld.	99-50	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	760—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1703—			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	384—	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	110—
Kreditne delnice, 180 gld.	665-50			Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	42-50	Splošna avstrijska stavbinska družba	149—
London vista	242-82			Ogerskega » » » » » » » » » »	20—	Montanska družba avstr. plan.	452—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118-57			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12-60	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	418—
				Rudolfove srečke, 10 gld.	63-50	Papirnih rubljev 100	255-50

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri tvebanjih, pri iztezanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje.
Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni svet za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.